

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені М.І. Пирогова**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор ЗВО з наукової роботи
проф. Олег Власенко**

_____ підписано КЕП _____
« 27 » 05 2022 р.

ПЕДІАТРІЯ
(назва навчальної дисципліни)
РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
з підготовки доктора філософії
на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти

галузі знань **22 «Охорона здоров'я»**
спеціальність **228 «Педіатрія», 222 Медицина**
мова навчання **українська, англійська**

**2022 рік
Вінниця**

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Вінницький національний медичний університет імені М.І.Пирогова, відділ аспірантури, докторантури

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

д.мед.н., проф. Дудник В.М.
к.мед.н., доцент Андрікевич І.І.
к.мед.н., доцент Мантак Г.І.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

завідувач кафедри педіатрії №1 ВНМУ імені М.І.Пирогова, д.мед.н., професор Яблонь О.С.

завідувач кафедри пропедевтики дитячих захворювань та догляду за хворими дітьми ВНМУ імені М.І.Пирогова, д.мед.н., проф. Булат Л.М.

Обговорено та рекомендовано на засіданні кафедри педіатрії №2 Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова та рекомендовано до затвердження на центральній методичній раді / науковій комісії «26» 04 2022 року, протокол № 10

Зав.кафедри педіатрії №2 _____ проф. Вероніка Дудник
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено на центральній методичній раді / науковій комісії та рекомендовано до затвердження Вченою радою «24» 05 2022 року, протокол № 7

Схвалено Вченою радою Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова - «26» 05 2022 року, протокол № 8

Учений секретар Вченої ради ВНМУ _____ Алла Кондратюк доцент Алла Кондратюк

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «ПЕДІАТРІЯ» складена відповідно до Освітньо-наукової програми Вінницького національного медичного університету імені М.І.Пирогова

на третьому (освітньо-науковому рівні)

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

22 «Охорона здоров'я»

(шифр і назва галузі знань)

спеціальність

228 «Педіатрія», 222 «Медицина»

(код і найменування спеціальності)

Опис навчальної дисципліни (анотація)

Робоча програма навчання в аспірантурі зі спеціальності «Педіатрія» відображає сучасний стан цієї галузі і включає питання про найважливіші досягнення соматичної педіатрії, невідкладних станів в педіатрії, профілактики та зниження дитячої захворюваності.

Під час навчання, аспірант повинен досягнути високого рівня теоретичної і професійної підготовки, знання історії сучасної педіатрії, загальних її концепцій та методологічних підходів. При цьому передбачається всебічне розуміння в напрямку визначення різних клінічних варіантів та ускладнень найбільш поширених захворювань дитячого віку, планування обстеження хворої дитини та інтерпретування отриманих результатів при найбільш поширених захворювань дитячого віку, проведення диференційної діагностики і постановки попереднього клінічного діагнозу найбільш поширених захворювань дитячого віку, визначення тактики ведення хворого при найбільш поширених захворюваннях дитячого віку, діагностування невідкладних станів та надання екстреної допомоги при невідкладних станах у клініці дитячих хвороб, демонстрування вміння ведення медичної документації у клініці дитячих хвороб.

Аспіранту винесені питання диференційної діагностики найбільш поширених захворювань, а саме, органів дихання у дітей, захворювань системи кровообігу, системи кровотворення, ендокринної патології у дітей, захворювань органів травлення, органів сечової системи у дітей, найбільш поширених захворювань дітей неонатального віку, з наданням невідкладної допомоги при основних невідкладних станах в розрізі вищевказаних напрямків педіатрії та диспансерний нагляд за здоровими та хворими дітьми в умовах поліклініки.

Статус навчальної дисципліни: нормативна, професійно-вибіркова

Предметом вивчення навчальної дисципліни є засвоєння особливостей перебігу, сучасних методів діагностики та використання новітніх технологій при лікуванні дітей із різною патологією.

Міждисциплінарні зв'язки: відповідно до навчального плану, вивчення навчальної дисципліни «Педіатрія» здійснюється, коли аспірантом набуті відповідні знання з основних базових дисциплін на II рівні вищої освіти, а також дисциплін: Історія філософії, як методологічна основа розвитку науки та цивілізації, Англійська мова у науково-медичному спілкуванні, Медична етика та деонтологія, Культура мови лікаря в розрізі термінологічного аспекту, Публікаційна активність та наукометричні бази даних, Біоетичні та медико-правові основи наукових досліджень, з якими інтегрується програма педіатрії. В свою чергу, Педіатрія формує засади поглибленого вивчення аспірантом наступних спеціалізованих дисциплін педіатричного профілю (пропедевтика дитячих хвороб, дитячі інфекційні хвороби, клінічна фармакологія, фтизіатрія, ендокринологія, алергологія, імунологія, соціальна медицина, клінічна біохімія та мікробіологія, клінічна морфологія) та теоретичного (нормальна анатомія, патологічна анатомія, фізіологія, патологічна фізіологія, фармакологія, мікробіологія, гістологія та ембріологія).

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «педіатрії» є здобуття аспірантами та поглиблення комплексу знань, вмінь, навичок та інших компетенцій, достатніх для продукування нових ідей, розв'язання комплексних завдань з цієї дисципліни, оволодіння методологією наукової та педагогічної діяльності, а також проведення власного наукового дослідження, що вирішує актуальне наукове завдання в педіатрії, результати якого мають наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

1.2. Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Педіатрії» є формування системи знань, професійних умінь, педагогічної майстерності, дослідницько-інноваційної діяльності та практичних навичок під час ведення хворих педіатричного профілю.

1.3. **Компетентності та результати навчання**, формуванню яких сприяє дисципліна (взаємозв'язок з нормативним змістом підготовки здобувачів вищої освіти, сформульованим у термінах результатів навчання у освітньо-науковій програмі).

Результати навчання

Програмні результати навчання (РН):

- RN1 Демонструвати безперервний розвиток власного інтелектуального та загальнокультурного рівня, самореалізації
- RN2 Інтерпретувати та аналізувати інформацію з використанням новітніх інформаційних технологій
- RN3 Виявляти невирішені проблеми у предметній області, формувати питання та визначати шляхи їх рішення
- RN4 Формувати наукові гіпотези, мету і завдання наукового дослідження
- RN5 Розробляти дизайн та план наукового дослідження
- RN6 Виконувати оригінальне наукове дослідження
- RN7 Пояснювати принципи, специфічність та чутливість методів дослідження, інформативність обраних показників
- RN8 Володіти, вдосконалювати та впроваджувати нові методи дослідження за обраним напрямом наукового проекту та освітньої діяльності
- RN9 Аналізувати результати наукових досліджень, використовувати методи статистичного дослідження
- RN10 Впроваджувати результати наукових досліджень у освітній процес, медичну практику та суспільство
- RN11 Презентувати результати наукових досліджень у формі презентації, постерних доповідей, публікацій
- RN12 Розвивати комунікації в професійному середовищі й громадській сфері
- RN13 Організовувати освітній процес
- RN14 Оцінювати ефективність освітнього процесу, рекомендувати шляхи його удосконалення
- RN15 Організовувати роботу колективу (студентів, колег, міждисциплінарної команди)
- RN16 Дотримуватися етичних принципів при роботі з пацієнтами, лабораторними тваринами
- RN17 Дотримуватися академічної доброчесності, нести відповідальність за достовірність отриманих результатів

Очікувані результати навчання з дисципліни:

1. Здобувач вищої освіти може назвати клінічні прояви, сучасні методи лабораторної та інструментальної діагностики гострих інфекцій верхніх та нижніх дихальних шляхів. Він здатний призначити та обґрунтувати базисну терапію цих інфекцій, оцінити її ефективність та безпечність.
2. Здобувач вищої освіти здатний пояснити патогенез розвитку обструктивних захворювань органів дихання, обґрунтувати та інтерпретувати результати сучасних методів діагностики та динамічного спостереження за пацієнтами, призначати лікування на підставі принципів доказової медицини. Надавати невідкладну допомогу при гострій дихальній недостатності у дітей, нападі БА у дітей.
3. Пояснити сутність загально медичної проблеми профілактики, вчасної діагностики та ефективного лікування дітей з алергологічною патологією. Надавати невідкладну допомогу при анафілактичному шоці у дітей.
4. Володіти навичками діагностики, диференційної діагностики та лікування дітей з кардіальною патологією. Надавати невідкладну допомогу при гострій серцевій та судинній недостатності у дітей, при гіпертензивному кризі у дітей.
5. Здобувач вищої освіти може назвати клінічні ознаки та класифікацію порушень ритму і провідності серця відповідно до сучасних стандартів та даних доказової медицини, діагностувати їх використовуючи сучасні додаткові методи дослідження, обґрунтовувати та призначити лікування, визначитись із тактикою ведення пацієнта. Надавати невідкладну допомогу при порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей.
6. Здатний назвати сучасні дані щодо клінічних проявів, класифікації, обґрунтувати найбільш інформативні новітні методи діагностики та лікування дітей з ревматологічною патологією.
7. Проводити диференційну діагностику суглобового синдрому. Володіти навичками призначення специфічних найінформативніших лабораторних та інструментальних досліджень, оцінювання їх результатів у пацієнтів із системними захворюваннями сполучної тканини. Обґрунтовувати, призначати відповідне лікування та оцінювати його ефективність.
8. Володіти навичками діагностики захворювань травного тракту, застосовуючи сучасні специфічні та найбільш інформативні методи, призначати та оцінювати їх лікування, використовуючи новітні дані доказової медицини. Надавати невідкладну допомогу при гострій печінковій недостатності у дітей.
9. Володіти навичками діагностики патології сечовидільної системи, назвати основні ознаки захворювань нирок, призначати відповідне сучасне лікування та оцінювати його ефективність. Надавати невідкладну допомогу при ГНН у дітей.
10. Володіти навичками диференційної діагностики гематологічних захворювань дитячого віку та назвати принципи їх сучасного лікування.
11. Володіти навичками надання невідкладної допомоги при зупинці серцевої діяльності та зовнішнього дихання у дітей. Надавати невідкладну допомогу при лихоманці, судомах у дітей.
12. Проводити ранню діагностику та диференційну діагностику ендокринних порушень у дітей. Призначати сучасне лікування ґрунтуючись на даних доказової медицини.
13. Здобувач вищої освіти здатний пояснити принципи сучасної лабораторної діагностики туберкульозу, назвати найінформативніші методи, оцінювати їх результати.
14. Здобувач вищої освіти повинен знати принципи ведення хворих дітей першого року життя. Знати принципи імунопрофілактика в педіатрії. Знати методи профілактики, прогноз при захворюваннях у дітей та їх ускладненнях.

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна	Модулі	Загальна кількість годин	Кредити ЄКТС	Практичні заняття	Самостійна робота	Практика медична
Педіатрія (2 рік)	1	120	4	45	45	30
Педіатрія (3 рік)	2	120	4	45	45	30

Змістові модулі

Змістовий модуль 1. Ведення хворих в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів та рекомендацій.

Ведення хворих у неонатальному періоді. Ведення хворих дітей першого року життя. Імунопрофілактика в педіатрії. Ведення хворих дітей з патологією бронхолегеневої системи. Ведення хворих дітей з алергологічною патологією. Ведення хворих дітей з кардіоревматологічною патологією. Ведення хворих дітей з патологією травної системи. Ведення хворих дітей з патологією сечової системи. Ведення хворих дітей з ендокринною патологією.

Змістовий модуль 2. Актуальні питання педіатричної науки.

Історія розвитку та сучасний стан наукових знань в педіатрії. Новітні напрямки наукових досліджень в педіатрії. Сучасні методи лабораторної діагностики в педіатрії. Сучасні методи інструментальної діагностики в педіатрії. Доказова медицина в сучасній педіатричній науці. Коморбідність в педіатрії як проблема сучасної науки. Загальні принципи побудови дизайну наукового дослідження в педіатрії. Етика та методологія наукового дослідження. Сучасні підходи до міждисциплінарних наукових досліджень. Особливості викладання педіатрії у вищих медичних навчальних закладах, технологія педагогічного процесу.

Змістовий модуль 3. Алгоритми надання невідкладної допомоги в педіатрії.

Надання невідкладної допомоги при зупинці серцевої діяльності та зовнішнього дихання у дітей. Надання невідкладної допомоги при гострій дихальній недостатності у дітей. Надання невідкладної допомоги при гострій серцевій та судинній недостатності у дітей, порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей. Надання невідкладної допомоги при гіпертензивному кризі у дітей. Надання невідкладної допомоги при гострій печінковій недостатності у дітей. Надання невідкладної допомоги при гострій нирковій недостатності у дітей. Надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми у дітей. Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці у дітей. Надання невідкладної допомоги при лихоманці у дітей. Надання невідкладної допомоги при судомах у дітей.

Змістовий модуль 4. Профілактика захворювань дитячого віку.

Профілактика респіраторної патології у дітей, заходи попередження захворюваності у дітей, які часто хворіють. Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей. Вторинна профілактика інфекційного ендокардиту у дітей. Профілактика артеріальної гіпертензії у дітей. Профілактика ожиріння у дітей. Профілактика патології травної системи у дітей. Профілактика патології сечової системи у дітей. Профілактичні заходи в дитячій алергології. Профілактика порушень фізичного та нервово-психічного розвитку, формування дефіцитних станів у дітей першого року життя.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви модулів і тем	Кількість годин		
	усього	у тому числі	
		пр.	с.р.
1	2	3	4
Змістовий модуль 1. Ведення хворих в педіатричній клініці відповідно до сучасних стандартів та рекомендацій			
Тема практичного заняття 1 Ведення хворих в неонатальному періоді	6	3	3
Тема самостійної роботи 1 Диференційний діагноз жовтяниці періоду новонародженості Інфекції періоду новонародженості	6	3	3
Тема практичного заняття 2 Ведення хворих дітей першого року життя	6	3	3
Тема самостійної роботи 2 Антибіотикотерапія в педіатрії	6	3	3
Тема практичного заняття 3 Імунопрофілактика в педіатрії	6	3	3
Тема самостійної роботи 3 Роль генетичних досліджень в сучасній педіатричній науці.	6	3	3
Тема практичного заняття 4 Ведення хворих дітей з патологією бронхолегеневої системи	6	3	3
Тема самостійної роботи 4 Кашель у дітей: диференційний діагноз, лікування	6	3	3
Тема практичного заняття 5 Ведення хворих дітей з алергологічною патологією	6	3	3
Тема самостійної роботи 5 Синдром бронхіальної обструкції у дітей різного віку	6	3	3
Тема практичного заняття 6 Ведення хворих дітей з кардіоревматологічною патологією	6	3	3
Тема самостійної роботи 6 Кардіомегалія у дітей: диференційний діагноз	6	3	3
Тема практичного заняття 7 Ведення хворих дітей з патологією травної системи	6	3	3
Тема самостійної роботи 7 Гепатомегалія у дітей: диференційний діагноз	6	3	3
Тема практичного заняття 8 Ведення хворих дітей з патологією сечової системи	6	3	3
Тема самостійної роботи 8 Лихоманка невідомого походження у дітей	6	3	3
Тема практичного заняття 9 Ведення хворих дітей з ендокринною патологією	6	3	3
Тема самостійної роботи 9 Геморагічний синдром у дітей	6	3	3
Разом за змістовий модуль 1	54	27	27

Змістовий модуль 2. Актуальні питання сучасної педіатрії			
Тема практичного заняття 1 Історія розвитку та сучасний стан наукових знань в педіатрії. Новітні напрямки наукових досліджень в педіатрії. Тема самостійної роботи 1 Визначенні мети і завдань наукового дослідження в педіатрії.	6	3	3
Тема практичного заняття 2 Сучасні методи лабораторної та інструментальної діагностики в педіатрії. Тема самостійної роботи 2 Використання сучасних досягнень науки і техніки при проведенні діагностичного пошуку в педіатрії.	6	3	3
Тема практичного заняття 3 Доказова медицина в сучасній педіатричній науці. Коморбідність в педіатрії як проблема сучасної науки. Тема самостійної роботи 3 Пошук нових наукових даних, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі.	6	3	3
Тема практичного заняття 4 Загальні принципи побудови дизайну наукового дослідження в педіатрії. Етика та методологія наукового дослідження.	6	3	3
Тема самостійної роботи 4 Статистична обробка даних в педіатричних дослідженнях.	6	3	3
Тема практичного заняття 5 Сучасні підходи до міждисциплінарних наукових досліджень.	6	3	3
Тема самостійної роботи 5 Презентація отриманих даних у вигляді публікації та доповідей на національному та міжнародному рівні.	6	3	3
Тема практичного заняття 6 Особливості викладання педіатрії у вищих медичних навчальних закладах, технологія педагогічного процесу.	6	3	3
Тема самостійної роботи 6 Впровадження досягнень науки у педіатричну практику. Науково-методичні засади викладання педіатрії на додипломному етапі навчання.	6	3	3
Разом за змістовий модуль 2	36	18	18
Змістовий модуль 3. Алгоритми надання невідкладної допомоги в педіатрії			
Тема практичного заняття 1 Надання невідкладної допомоги при зупинці серцевої діяльності та зовнішнього дихання у дітей.	6	3	3
Тема самостійної роботи 1 Сучасні принципи серцево-легеневої реанімації у новонароджених дітей.	6	3	3
Тема практичного заняття 2 Надання невідкладної допомоги при гострій дихальній недостатності, серцево-судинній недостатності та порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей.	6	3	3
Тема самостійної роботи 2			

Задишка у дітей: тактика лікаря.			
Тема практичного заняття 3 Надання невідкладної допомоги при гіпертензивному кризі у дітей. Тема самостійної роботи 3 Ціаноз у дітей: тактика лікаря.	6	3	3
Тема практичного заняття 4 Надання невідкладної допомоги при гострій печінковій та нирковій недостатності у дітей. Тема самостійної роботи 4 Синдром абдомінального болю у дітей: тактика лікаря.	6	3	3
Тема практичного заняття 5 Надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми у дітей. Тема самостійної роботи 5 Синдром бронхіальної обструкції у дітей	6	3	3
Тема практичного заняття 6 Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, лихоманці та судом у дітей. Тема самостійної роботи 6 Невідкладна допомога при утопленні, електротравмах, обмороженні, перегріванні, укусах.	6	3	3
Разом за змістовий модуль 3	36	18	18
Змістовий модуль 4. Профілактика захворювань дитячого віку			
Тема практичного заняття 1 Профілактика порушень фізичного та нервово-психічного розвитку, формування дефіцитних станів у дітей першого року життя. Тема самостійної роботи 1 Роль вітаміну Д в профілактичній педіатрії.	6	3	3
Тема практичного заняття 2 Профілактика респіраторної патології у дітей, заходи попередження бзахворюваності у дітей, які часто хворіють. Тема самостійної роботи 2 Профілактика залізодефіциту у дітей.	6	3	3
Тема практичного заняття 3 Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей. Тема самостійної роботи 3 Основна облікова медична документація в закладах охорони здоров'я, її значення в профілактичній педіатрії.	6	3	3
Тема практичного заняття 4 Вторинна профілактика інфекційного ендокордиту у дітей. Тема самостійної роботи 4 Профілактика захворювань вірусної та бактеріальної етіології у дітей	6	3	3
Тема практичного заняття 5 Профілактика артеріальної гіпертензії у дітей. Тема самостійної роботи 5 Профілактика травматизму у дітей	6	3	3

Тема практичного заняття 6 Профілактика ожиріння у дітей. Тема самостійної роботи 6 Педіатричні аспекти профілактики метаболічного синдрому.	6	3	3
Тема практичного заняття 7 Профілактика патології травної системи у дітей. Тема самостійної роботи 7 Профілактика отруєнь у дітей	6	3	3
Тема практичного заняття 8 Профілактика патології сечової системи у дітей. Тема самостійної роботи 8 Профілактика синдрому жорстокого поводження з дитиною.	6	3	3
Тема практичного заняття 9 Профілактичні заходи в дитячій алергології. Тема самостійної роботи 9 Профілактика медикаментозної алергії у дітей.	6	3	3
Разом за змістовий модуль 4	54	27	27
ВСЬОГО	180		

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Ведення хворих в неонатальному періоді	3
2.	Ведення хворих дітей першого року життя	3
3.	Імунопрофілактика в педіатрії.	3
4.	Ведення хворих дітей з патологією бронхолегеневої системи	3
5.	Ведення хворих дітей з алергологічною патологією	3
6.	Ведення хворих дітей з кардіоревматологічною патологією	3
7.	Ведення хворих дітей з патологією травної системи	3
8.	Ведення хворих дітей з патологією сечової системи	3
9.	Ведення хворих дітей з ендокринною патологією	3
10.	Історія розвитку та сучасний стан наукових знань в педіатрії. Новітні напрямки наукових досліджень в педіатрії.	3
11.	Сучасні методи лабораторної та інструментальної діагностики в педіатрії.	3
12.	Доказова медицина в сучасній педіатричній науці. Коморбідність в педіатрії як проблема сучасної науки.	3
13.	Загальні принципи побудови дизайну наукового дослідження в педіатрії. Етика та методологія наукового дослідження.	3
14.	Сучасні підходи до міждисциплінарних наукових досліджень.	3
15.	Особливості викладання педіатрії у вищих медичних навчальних закладах, технологія педагогічного процесу.	3
16.	Надання невідкладної допомоги при зупинці серцевої діяльності та зовнішнього дихання у дітей.	3
17.	Надання невідкладної допомоги при гострій дихальній недостатності, серцево-судинній недостатності та порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей.	3
18.	Надання невідкладної допомоги при гіпертензивному кризі у дітей.	3
19.	Надання невідкладної допомоги при гострій печінковій та нирковій недостатності у дітей.	3
20.	Надання невідкладної допомоги при нападі БА у дітей.	3
21.	Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, лихоманці та судомах у дітей.	3
22.	Профілактика порушень фізичного та нервово-психічного розвитку, формування дефіцитних станів у дітей першого року життя.	3
23.	Профілактика респіраторної патології у дітей, заходи попередження захворюваності у дітей, які часто хворіють.	3
24.	Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей.	3
25.	Вторинна профілактика інфекційного ендокардиту у дітей.	3
26.	Профілактика артеріальної гіпертензії у дітей.	
27.	Профілактика ожиріння у дітей.	3
28.	Профілактика патології травної системи у дітей.	3
29.	Профілактика патології сечової системи у дітей.	3
30.	Профілактичні заходи в дитячій алергології.	3

	Всього годин	90
--	---------------------	-----------

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Диференційний діагноз жовтяниці періоду новонародженості. Інфекції періоду новонародженості	3
2.	Антибіотикотерапія в педіатрії	3
3.	Роль генетичних досліджень в сучасній педіатричній науці.	3
4.	Кашель у дітей: диференційний діагноз, лікування	3
5.	Синдром бронхіальної обструкції у дітей різного віку	3
6.	Кардіомегалія у дітей: диференційний діагноз	3
7.	Гепатомегалія у дітей: диференційний діагноз	3
8.	Лихоманка невідомого походження у дітей	3
9.	Геморагічний синдром у дітей	3
10.	Визначенні мети і завдань наукового дослідження в педіатрії.	3
11.	Використання сучасних досягнень науки і техніки при проведенні діагностичного пошуку в педіатрії.	3
12.	Пошук нових наукових даних, що розширюють сферу знань в досліджуваній проблемі.	3
13.	Статистична обробка даних в педіатричних дослідженнях.	3
14.	Презентація отриманих даних у вигляді публікації та доповідей на національному та міжнародному рівні.	3
15.	Впровадження досягнень науки у педіатричну практику. Науково-методичні засади викладання педіатрії на додипломному етапі навчання.	3
16.	Сучасні принципи серцево-легеневої реанімації у новонароджених дітей.	3
17.	Задишка у дітей: тактика лікаря.	3
18.	Ціаноз у дітей: тактика лікаря.	3
19.	Синдром абдомінального болю у дітей: тактика лікаря.	3
20.	Синдром бронхіальної обструкції у дітей	3
21.	Невідкладна допомога при утопленні, електротравмах, обмороженні, перегріванні, укусах.	3
22.	Роль вітаміну Д в профілактичній педіатрії.	3
23.	Профілактика залізодефіциту у дітей.	3
24.	Основна облікова медична документація в закладах охорони здоров'я, її значення в профілактичній педіатрії.	3
25.	Профілактика захворювань вірусної та бактеріальної етіології у дітей	3
26.	Профілактика травматизму у дітей	3
27.	Педіатричні аспекти профілактики метаболічного синдрому.	3
28.	Профілактика отруєнь у дітей.	3
29.	Профілактика синдрому жорстокого поводження з дитиною.	3
30.	Профілактика медикаментозної алергії у дітей.	3
	Всього годин	90

Медицина практика здійснюється під час роботи з хворими

№ п/п	Тема	Кількість годин
1.	Ведення хворих в неонатальному періоді	2
2.	Ведення хворих дітей першого року життя	2
3.	Ведення хворих дітей з патологією бронхолегеневої системи	2
4.	Ведення хворих дітей з алергологічною патологією	2
5.	Ведення хворих дітей з кардіоревматологічною патологією	2
6.	Ведення хворих дітей з патологією травної системи	2
7.	Ведення хворих дітей з патологією сечової системи	2
8.	Історія розвитку та сучасний стан наукових знань в педіатрії. Новітні напрямки наукових досліджень в педіатрії.	2
9.	Сучасні методи лабораторної та інструментальної діагностики в педіатрії.	2
10.	Доказова медицина в сучасній педіатричній науці. Коморбідність в педіатрії як проблема сучасної науки.	2
11.	Загальні принципи побудови дизайну наукового дослідження в педіатрії. Етика та методологія наукового дослідження.	2
12.	Сучасні підходи до міждисциплінарних наукових досліджень.	2
13.	Особливості викладання педіатрії у вищих медичних навчальних закладах, технологія педагогічного процесу.	2
14.	Надання невідкладної допомоги при зупинці серцевої діяльності та зовнішнього дихання у дітей.	2
15.	Надання невідкладної допомоги при гострій дихальній недостатності у дітей.	2
16.	Надання невідкладної допомоги при гострій серцевій та судинній недостатності у дітей, порушеннях серцевого ритму та провідності у дітей.	2
17.	Надання невідкладної допомоги при гіпертензивному кризі у дітей.	2
18.	Надання невідкладної допомоги при гострій печінковій, нирковій недостатності у дітей.	2
19.	Надання невідкладної допомоги при нападі бронхіальної астми у дітей.	2
20.	Надання невідкладної допомоги при анафілактичному шоці, лихоманці та судом у дітей.	2
21.	Імунопрофілактика в педіатрії.	2
22.	Профілактика порушень фізичного та нервово-психічного розвитку, формування дефіцитних станів у дітей першого року життя.	2
23.	Профілактика респіраторної патології у дітей, заходи попередження захворюваності у дітей, які часто хворіють.	2
24.	Первинна та вторинна профілактика гострої ревматичної лихоманки у дітей. Вторинна профілактика інфекційного ендокардиту у дітей.	2
25.	Профілактика артеріальної гіпертензії у дітей.	2
26.	Профілактика ожиріння у дітей.	2
27.	Профілактика патології травної системи у дітей.	2
28.	Профілактика патології сечової системи у дітей.	2
29.	Профілактичні заходи в дитячій алергології.	2
30.	Надання невідкладної допомоги при захворюваннях органів дихання та серцево-судинній патології у дітей.	2
	Всього	60 годин

6. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ: Участь в клінічних розборах, інформаційні повідомлення з актуальних тем сучасної педіатрії, підготовка презентацій та клінічних кейсів, доповідь на науково-практичних конференціях, засвоєння ключових методів діагностики, засвоєння основних принципів надання невідкладної допомоги.

7. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ: опрацювання матеріалу згідно тематичного плану із застосуванням сучасних інформативних технологій, опрацюванням ситуаційних задач, моделюванням клінічних ситуацій, пошуку on-line спеціалізованих ресурсів з презентацією сучасних методів дослідження та лікування.

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ: лекція, пояснення, бесіда, організація досліджень, розповідь, ілюстрація, спостереження, клінічно-дослідні роботи, навчальна дискусія, суперечка, обговорення будь-якого питання навчального матеріалу, пізнавальні ігри шляхом моделювання життєвих ситуацій, що викликають інтерес до навчальних предметів, створення ситуації інтересу в процесі викладання навчального матеріалу з використанням пригод, гумористичних уривків, створення ситуації новизни навчального матеріалу, опора на життєвий досвід.

9. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ (КОНТРОЛЮ): усний контроль: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване; письмовий контроль; програмований контроль.

10. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: оцінка з дисципліни здобувача складається з суми поточного контролю та балів, отриманих за іспит.

11. ФОРМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ: Сума балів поточного контролю визначається на основі оцінок поточної навчальної діяльності здобувача із всіх тем за традиційною 4-бальною системою (відмінно, добре, задовільно, незадовільно).

Критерії оцінювання кожної теми:

Оцінка **“Відмінно”** виставляється у випадку, коли здобувач знає зміст теми заняття та лекційний матеріал у повному обсязі, ілюструючи відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок і неточностей; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеня складності, самостійно генерує ідеї.

Оцінка **“Добре”** виставляється за умови, коли здобувач знає зміст теми заняття та добре його розуміє, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчуваючи складнощі лише у найважчих випадках.

Оцінка **“Задовільно”** ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту заняття та при задовільному рівні його розуміння. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчуваючи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється у випадках, коли знання і вміння аспіранта не відповідають вимогам «задовільної» оцінки.

Оцінювання самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів, яка передбачена в темі поряд з аудиторною роботою, здійснюється під час поточного контролю теми на відповідному практичному занятті. Оцінювання тем, які виносяться лише на самостійну роботу і не входять до тем аудиторних навчальних занять, контролюється при проведенні іспиту.

Критерії оцінювання під час проведення іспиту:

Оцінка «відмінно» (80-71) виставляється у випадку, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання відповів на всі поставлені (екзаменаторами в разі іспиту) запитання з дисципліни у повному обсязі, може проілюструвати відповіді різноманітними прикладами; дає вичерпні, точні та ясні відповіді без будь-яких навідних питань; викладає матеріал без помилок; вільно вирішує задачі та виконує практичні завдання різного ступеню складності, самостійно генерує інноваційні ідеї. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих несуттєвих неточностей.

Оцінка «добре» (70-61) виставляється за умови, коли здобувач під час співбесіди та виконання отриманого завдання добре відповідає і добре розуміє всі поставлені (екзаменаторами) запитання з дисципліни, відповіді на питання викладає правильно, послідовно та систематично, але вони не є вичерпними, хоча на додаткові питання здобувач відповідає без помилок; вирішує всі задачі і виконує практичні завдання, відчувачи складнощі лише у найважчих випадках. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням окремих допущених помилок.

Оцінка «задовільно» (60-50) ставиться здобувачу на основі його знань всього змісту поставлених (екзаменаторами) під час співбесіди запитань, виконав отримане завдання і продемонстрував задовільний рівень розуміння та вмінь. Здобувач спроможний вирішувати видозмінені (спрощені) завдання за допомогою навідних питань; вирішує задачі та виконує практичні навички, відчувачи складнощі у простих випадках; не спроможний самостійно систематично викласти відповідь, але на прямо поставлені запитання відповідає правильно. В межах діапазону балів оцінювання відбувається з урахуванням кількості допущених помилок.

Оцінка «незадовільно» виставляється у випадках, коли знання і вміння здобувача не відповідають вимогам "задовільної" оцінки.

Розрахунок рейтингових балів.

Шкала перерахунку традиційних оцінок у рейтингові бали (120 балів) для дисциплін, що закінчуються підсумковим контролем, прийнятих рішенням Вченої ради ВНМУ протокол №2 від 28.09.10.

Інструкція оцінювання іспитів та диференційних заліків згідно рішення Вченої ради ВНМУ від 27.09.12 р. (в основних положеннях з організації навчального процесу).

Якщо підсумковий контроль є іспитом, він проводиться згідно розкладу іспитів. Максимальна кількість балів, яку може отримати здобувач під час іспиту/контролю, складає 80. Підсумковий контроль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав не менше 50 балів.

Оцінка за іспит/диференційоване залікове заняття відповідає шкалі: оцінка «5» - 80-71 бал, оцінка «4» - 70-61 бал, оцінка «3» - 60-50 балів.

Поточна успішність вираховується за весь курс вивчення дисципліни, середня арифметична оцінка переводиться у бали згідно 120-бальної шкали.

Отримані бали за поточну успішність та іспит додаються і визначають оцінку з дисципліни. Ця сума відповідає фіксованій шкалі оцінок: оцінка «5» 200-180 балів, оцінка «4» - 179-160 балів, оцінка «3» 159-122 бали.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
180-200	A	Відмінно
170-179,99	B	Добре
160-169,99	C	
141-159,99	D	Задовільно
122-140,99	E	
	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: навчальний контент (конспект або розширений план лекцій), плани практичних (семінарських занять), самостійної роботи, питання, методичні вказівки, завдання або кейси для поточного та підсумкового контролю знань і вмінь.

13. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Основи педіатрії за Нельсоном: у 2 томах. / Карен Дж. Маркданте, Роберт М. Клігман; переклад 8-го англ. Видання, 2019. – Т1 -378 с., Т2 – 426 с.
2. Диференційна діагностика найбільш поширених захворювань дитячого віку. Навчальний посібник з педіатрії. За редакцією Дудник В.М. – Вінниця. – 2 вид. «ТВОРИ», 2019. – 675с. Затвердження: ДУ Центральний методичний кабінет з вищої медичної освіти МОЗ України як навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів МОЗ України (протокол засідання Комісії №4 від 16.12.2016 р.) та Вченою радою ВНМУ імені М.І.Пирогова (протокол засідання Вченої ради №10 від 28.04.2016 р.).
3. Nelson textbook 20th Edition by Robert M. Kliegman, MD, Richard E. Behrman, MD, Hal B. Jenson, MD and Bonita F. Stanton, MD. 2018. Видавництво: SAUNDERS
4. Robert Kliegman Joseph St. Geme. Nelson Textbook of Pediatrics, 2-Volume Set. 21st Edition. 2019. Elsevier. 4264 p.

Допоміжна

1. Захворювання дитячого віку. За ред. О.С.Яблонь. «Видавництво «Тезис», 2018. – 256 с.(затверджено Вченою радою ВНМУ ім.М.І.Пирогова, 2018 р.)Acute Exacerbations of Pulmonary Diseases/ Pierre-Régis Burgel, Marco Contoli, José Luis López-Campos/ 2017/ERS Monograph/p. 224
2. Хвороби системи крові та ендокринної системи у дітей (5-е видання) / Дудник В.М., Мантак Г.І., Андрікевич І.І. (2018). — Вінниця. – 387 с. Затвердження: Центральний методком з вищої медичної освіти МОЗ України як навчальний посібник для студентів вищих медичних навчальних закладів IV рівня акредитації (протокол №2 від 26.10.2011 р.), засідання науково-методичної Комісії з медицини Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України) та Вченою радою ВНМУ імені М.І.Пирогова (протокол №8 від 31.05.2011 р.).
3. Клінічні рекомендації EAU (European Urology Association, 2015 Guidelines on Urological Infections, Updates 2019) <http://uroweb.org/guideline/paediatric-urology/>

4. Adam J. Shapiro et al. Diagnosis of Primary Ciliary Dyskinesia An Official American Thoracic Society Clinical Practice Guideline., *Am J Respir Crit Care Med* Vol 197, Iss 12, pp e24–e39, Jun 15, 2018
5. Acute Exacerbations of Pulmonary Diseases. Pierre-Régis Burgel, Marco Contoli, José Luis López-Campos., *ERS Monograph*, 2017, p. 224
6. Allen Hugh D. et al. *Moss & Adams Heart Disease in Infants, Children and Adolescents* 9th. ed. — Wolters Kluwer, 2016. — 3438 p.
7. Allergies and Adolescents. Transitioning Towards Independent Living/ David R. Stukus/ 2018/Springer/253p.
8. American Diabetes Association's Standards of Medical Care in Diabetes — 2018. *Diabetes Care*. 2018;41(Suppl 1):S1-S159
9. American Thyroid Association Statement on Postoperative Hypoparathyroidism: Diagnosis, Prevention, and Management in Adults Lisa A. Orloff, *et al.*, *THYROID* Volume 28, Number 7, 2018. doi: 10.1089/thy.2017.0309
10. Arlt W & The Society for Endocrinology Clinical Committee. Society for Endocrinology Endocrine Emergency Guidance. Emergency management of acute adrenal insufficiency (adrenal crisis) in adult patients. *Endocrine Connections* 2016 5 G1–G3. (<https://doi.org/10.1530/EC-16-0054>)
11. Anthony J. et al. (Eds.) *Heart Failure in the Child and Young Adult: From Bench to Bedside*. Academic Press, 2018. — 789 p.
12. Baldeweg, S.E.; Ball, S.; Brooke, A.; Gleeson, H.K.; Levy, M.J.; Prentice, M.; Wass, J.; Society for Endocrinology Clinical Committee. Society For Endocrinology Clinical Guidance: Inpatient management of cranial diabetes insipidus. *Endocr. Connect.* 2018, 7, G8–G11.
13. *Benign Hematologic Disorders in Children*. Edited by Michel U. Callaghan. Volume 65, Issue 3, P. 407–622. 2018.
14. Bhasin S et al. Testosterone therapy in men with hypogonadism: an Endocrine Society Clinical Practice Guideline. *J. Clin. Endocrinol. Metab* 103, 2018, p. 1715–1744.
15. Bickley, Lynn S. *Bates' pocket guide to physical examination and history taking* / Lynn S. Bickley, Peter G. Szilagyi. — 7th ed. 2018.
16. Bornstein, S. R., Allolio, B., Arlt, W., Barthel, A., Don-Wauchope, A., Hammer, G. D., Husebye, E. S., Merke, D. P., Murad, M. H., Stratakis, C. A., & Torpy, D. J. Diagnosis and treatment of Primary Adrenal Insufficiency: an Endocrine Society Clinical Practice Guideline. *J Clin Endocrinol Metab*, 101(2), 2016., pp. 364-389.
17. Brian E. L. Perspective: An easier diagnosis // *Nature*.- 2016.- № 533.- P. 107.
18. British Committee for Standards in Haematology. (2016b) Guidelines on red cell transfusion in sickle cell disease. Part I: principles and laboratory aspects. *British Journal of Haematology*,
19. British Committee for Standards in Haematology. (2016c) Guidelines on red cell transfusion in sickle cell disease. Part II: indications for transfusion. *British Journal of Haematology*,
20. B.S. Joly, P. Coppo, A. Veyradier. Thrombotic thrombocytopenic purpura, *Blood*, 129 (21), 2017, 2836—2845.
21. Cabana, Michael D. *5-Minute Pediatric Consult*. Standarts/ Lippincott Williams & Wilkins (LWW). 2018. 1136p.
22. Chang, A. B., Bush, A., & Grimwood, K. Bronchiectasis in children: diagnosis and treatment. *The Lancet*, 392(10150), 2018, 866–879. doi:10.1016/s0140-6736(18)31554-x
23. Charles A. Sklar, Zoltan Antal, Wassim Chemaitilly et al. Pituitary and Growth Disorders in Survivors of Childhood Cancer: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline. *J Clin Endocrinol Metab*, August 2018, 103(8):2761–2784

24. Christian B. Laursen, Najib M. Rahman, Giovanni Volpicelli. Thoracic Ultrasound. ERS Monograph, 2018, p. 268
25. Clinical Guidelines: Care of Children with Cystic Fibrosis. Royal Brompton Hospital, 2020
26. Clinical guideline. Constipation in children and young people: diagnosis and management, NICE 10 July 2017
27. Colombatti, R., Sainati, L., & Trevisanuto, D. Anemia and transfusion in the neonate. *Seminars in Fetal and Neonatal Medicine*, 21(1), 2018, p 2—9. doi:10.1016/j.siny.2015.12.001
28. Couper JJ, Haller MJ, Greenbaum CJ, et al. ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2018 Stages of type 1 diabetes in children and adolescents. *Pediatric diabetes*. 2018;19(Suppl. 27):20-27.
29. Dennis C. Stokes *Pediatric Pulmonology, Asthma, and Sleep Medicine: A Quick Reference Guide* [Paperback]. American Academy of Pediatrics, 2018. ISBN-13: 978-1-61002-142-5/890 p.
30. Dhawan A., Guandalini S., Dranski D. et al. *Textbook of Pediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition: A Comprehensive Guide to Practice*; 2016
31. Douglas A. Drossman *Functional Gastrointestinal Disorders: History, Pathophysiology, Clinical Features, and Rome IV Gastroenterology* 2016;150:1262–1279 DOI: <https://doi.org/10.1053/j.gastro.2016.02.032>
32. Editors in chief: Dennis C. Stokes *Pediatric Pulmonology, Asthma, and Sleep Medicine: A Quick Reference Guide* [Paperback]/ American Academy of Pediatrics/2018/ISBN-13: 978-1-61002-142-5/890 p
33. Edeani A. and Shirali A. *Tumor Lysis Syndrome*, American Society of Nephrology, 2016.
34. Empar Lurbea, Enrico Agabiti-Roseic, J. Kennedy Cruickshank et al. 2016 European Society of Hypertension guidelines for the management of high blood pressure in children and adolescents. *Journal of Hypertension* 2016; 34; DOI:10.1097/HJH.0000000000001039
35. European Association for the Study of the Liver (EASL), European Association for the Study of Diabetes (EASD), European Association for the Study of Obesity (EASO). EASL-EASD-EASO clinical practice guidelines for the management of non-alcoholic fatty liver disease. *J Hepatol*. 2016; 64:1388–402.
36. European Association of Urology. EAU Guidelines on male hypogonadism. 2018. EAU <https://uroweb.org/guideline/male-hypogonadism/>
37. Erik A. Jensen *Strategies Prevention of Bronchopulmonary Dysplasia: A Summary of Evidence-Based.*, *NeoReviews.*, 9, 2019; 20; e189
38. ESPGHAN Guidelines on Gastrointestinal and Nutritional Complications, JPGN Volume 65, Number 2, August 2017
39. Floch, Martin H. *Netter's Gastroenterology*. 3rd Ed. 2018. 452 p.
40. Flynn JT, Kaelber DC, Baker-Smith CM, et al. Clinical Practice Guideline for Screening and Management of High Blood Pressure in Children and Adolescents. *Pediatrics*. 2017; 140(3): e20171904
41. Grinspon RP, Urrutia M & Rey RA Male central hypogonadism in paediatrics — the relevance of follicle-stimulating hormone and Sertoli cell markers. *Eur.Endocrinol* 14, 67, 2018.
42. Guandalini, S. *Textbook of Pediatric Gastroenterology, Hepatology and Nutrition. A Comprehensive Guide to Practice*/ Guandalini, S., Dhawan, A., Branski, D. – 2016
43. Hattersley AT, Greeley SA, Polak M, et al. ISPAD Clinical Practice Consensus Guidelines 2018: The diagnosis and management of monogenic diabetes in children and adolescents. *Pediatr Diabetes*. 2018; 19(Suppl. 27):47-63.
44. *Harrison's Endocrinology*, 4E (2016) / J. Larry Jameson. 2016, ISBN 9781259835735.
45. Hoffman R. *Hematology. Basic Principles and Practice*, 7th edition, 2018

46. Infants and Children: Acute Management of Community Acquired Pneumonia. Guideline of Secretary, NSW Health, 2018.
47. Jan L. Brożek, Jean Bousquet et al. Allergic Rhinitis and its Impact on Asthma (ARIA) guidelines 2016. *J Allergy Clin Immunol.*, 2017, 140, p. 950-8.
48. Jian Xiao et al. A 20-year study on treating childhood infective endocarditis with valve replacement in a single cardiac center in China. *J Thorac Dis* 2016; 8(7): 1618-1624
49. Kahaly GJ, Bartalena L, Hegedüs L, et al. European Thyroid Association Guideline for the Management of Graves' Hyperthyroidism. *Eur Thyroid J*. 2018, Aug;7(4): 167-186. doi: 10.1159/000490384
50. Kanakis GA & Nieschlag E Klinefelter syndrome: more than hypogonadism. *Metabolism* 86, 2018, p. 135–144.
51. KDIGO Clinical Practice Guideline Update for the Diagnosis, Evaluation, Prevention, and Treatment of Chronic Kidney Disease–Mineral and Bone Disorder (CKD-MBD). *Kidney Inter. Suppl.* 7, 2017., 1., p. 1-60.
52. Lesley Rees, Paul A. Brogan, Detlef Bockenhauer *Paediatric nephrology (Oxford Specialist Handbooks in Paediatrics)* 2nd edition. Oxford University Press, 2017.
53. Magge SN, Goodman E, Armstrong SC, Committee on Nutrition Section on Endocrinology Section on Obesity. The metabolic syndrome in children and adolescents: shifting the focus to cardiometabolic risk factor clustering. *Pediatrics*. 2017, 140:e20171603. doi: 10.1542/peds.2017-1603
54. Morice AH, Millqvist E, Bieksiene K, et al. ERS guidelines on the diagnosis and treatment of chronic cough in adults and children. *Eur Respir J* 2019; in press (<https://doi.org/10.1183/13993003.01136-2019>).
55. Nicola L. Jones et al. Joint ESPGHAN/NASPGHAN Guidelines for the Management of *Helicobacter pylori* in Children and Adolescents, 2016, JPGN Volume 64, Number 6, June 2017.
56. Oliver J, Malliya Wadu E, Pierse N, et al. Group A *Streptococcus* pharyngitis and pharyngeal carriage: A meta-analysis. *PLOS Neglected Tropical Diseases* 2018; 12(3): e0006335
57. *Pediatric endocrinology and inborn errors of metabolism*, Second Edition /Kyriakie Sarafaglou; associate editors, Georg Hoffmann, Karl Roth; consulting editor, Howard Courtney. McGrawHill Medical, 2017. 1008 pages; ISBN 9780071773133
58. *Pediatric Obesity Guideline Resources*. Full Guideline: Pediatric Obesity. Assessment, Treatment, and Prevention. *JCEM* | January 2017. Dennis M. Styne (chair), Silva A. Arslanian, Ellen L. Connor, Ismaa Sadaf Farooqi, M. Hassan Murad, Janet H. Silverstein, and Jack A. Yanovski
59. Perth Children's Hospital "Adrenal insufficiency" guideline: <https://pch.health.wa.gov.au/For-health-professionals/Emergency-Department-Guidelines/Adrenal-insufficiency>
60. Prater Kathleen Joan, Hubbard Joyce Ellis (eds.) *Pediatric Arrhythmias and EKGs for the Health Care Provider*. Springer Publishing Company, 2017., 293 p.
61. Prater Kathleen Joan, Hubbard Joyce Ellis (eds.) *Pediatric Arrhythmias and EKGs for the Health Care Provider*. Springer Publishing Company, 2017. — 293 p.
62. *Pulmonary Emergencies*/ Leo Heunks, Alexandre Demoule, Wolfram Windisch/ 2016/ ERS Monograph/p.229
63. Rachel Rosen et al. Pediatric Gastroesophageal Reflux Clinical Practice Guidelines: Joint Recommendations of the North American Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition (NASPGHAN) and the European Society for Pediatric Gastroenterology, Hepatology, and Nutrition (ESPGHAN) *J Pediatr Gastroenterol Nutr*. 2018 Mar; 66(3): 516–554. doi: 10.1097/MPG.0000000000001889
64. Rossetti R, Ferrari I, Bonomi M, Persani L. Genetics of primary ovarian insufficiency. *Clin Genet*. 2017 Feb;91((2)):183–98.

65. Sanwo O., Lazner M., Perera L. Paediatric Clinical Practice Guideline, Chronic or functional abdominal pain Paediatric Gastroenterology Team 2018
66. SARS, MERS and other Viral Lung Infections/ David S. Hui, Giovanni A. Ross, Sebastian L. /2016/ERS Monograph/p.110
67. Shankar RK, Backeljauw PF. Current best practice in the management of Turner syndrome. *Ther Adv Endocrinol Metab.* 2018 Jan;9((1)):33–40.
68. Shawn L. Ralston et al. Clinical Practice Guideline: The Diagnosis, Management, and Prevention of Bronchiolitis/ The American Academy of Pediatrics, 2018
69. Sibylle A. Kozek-Langenecker et al. Management of severe perioperative bleeding: guidelines from the European Society of Anaesthesiology. *Eur J Anaesthesiol* 2017; 34:332–395.
70. Simoni M & Huhtaniemi I (eds) *Endocrinology of the Testis and Male Reproduction.*, Springer International Publishing, 2017.
71. Speiser PW, Arlt W, Auchus RJ, Baskin LS, Conway GS, Merke DP, et al. Congenital Adrenal Hyperplasia Due to Steroid 21-Hydroxylase Deficiency: An Endocrine Society Clinical Practice Guideline. *J Clin Endocrinol Metab.* 2018 Nov 1;103(11):4043–88, <https://doi.org/10.1210/jc.2018-01865>
72. Sweet D.G., et al. European Consensus Guidelines on the Management of Respiratory Distress Syndrome 2016 Update. *Neonatology.* 2017;111(2):107-125. PMID: 27649091.
73. *The Harriet Lane Handbook: 20th Edition/ Elsevier/2018/1269p*
74. SARS, MERS and other Viral Lung Infections/ David S. Hui, Giovanni A. Ross, Sebastian L. /2016/ERS Monograph/p.110
75. Vinay Kumar, Abul Abbas, Jon Aster Robbins *Basic Pathology* 10th Edition / Vinay Kumar, Abul Abbas, Jon Aster., Elsevier, 2017, P.952
76. Williams, A.CdeC, Craig K.D. Updating the Definition of Pain. *Pain.* 2016. № 157. P. 2420—2423.
77. Wollenberg, A., Barbarot, S., Bieber, et al.. Consensus-based European guidelines for treatment of atopic eczema (atopic dermatitis) in adults and children: part II. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 32(6), 2018., p. 850–878. doi:10.1111/jdv.14888
78. Wollenberg, A., Barbarot, S., Bieber, et al.. Consensus-based European guidelines for treatment of atopic eczema (atopic dermatitis) in adults and children: part I. *Journal of the European Academy of Dermatology and Venereology*, 32(5), 2018., p.657–682. doi:10.1111/jdv.14891
79. Zitelli and Davis' *Atlas of Pediatric Physical Diagnosis*, 7th Edition/Elsevier/2018/1032p.
80. Zuberbier T, Aberer W, Asero R, et al. Endorsed by the following societies: AAAAI, AAD, AAIITO, ACAAI, AEDV, APAAACI, ASBAI, ASCIA, BAD, BSACI, CDA, CMICA, CSACI, DDG, DDS, DGAKE, DSA, DST, EAACI, EIAS, EDF, EMBRN, ESCD, GA²LEN, IAACI, IADVL, JDA, NVvA, MSAI, €OGDV, PSA, RAACI, SBD, SFD, SGAI, SGDv, SIAAIC, SIdEMaST, SPDV, TSD, UNBB, UNEV and WAO. The EAACI/GA²LEN/EDF/WAO guideline for the definition, classification, diagnosis and management of urticaria. *Allergy.* 2018;73:1393-1414. <https://doi.org/10.1111/all.13397>

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Загальні (україномовні):

1. Вінницький національний медичний університет ім. М.І. Пирогова: <http://vnmu.edu.ua>
2. Бібліотека Вінницького національного медичного університету ім. М.І. Пирогова: <http://library.vnmu.edu.ua>
3. Центр тестування <https://www.testcentr.org.ua/uk/>
4. МОЗ України <https://moz.gov.ua/>

5. Центр громадського здоров'я МОЗ України <https://phc.org.ua/kontrol-zakhvoryuvan>
6. Всесвітня організація охорони здоров'я <https://www.who.int/ru/home#>
7. Українська академія педіатричних спеціальностей: <https://www.uaps.org.ua/>

Загальні (англомовні):

1. Medscape Pediatrics: <https://www.medscape.com/pediatrics>
2. Pubmed portal: <https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/>
3. UpToDate: <https://www.uptodate.com/home>
4. British Medical Journal Learning: <https://new-learning.bmj.com/>
5. Центр контролю захворювань: <https://www.cdc.gov/>
6. Медичні калькулятори: <https://www.mdcalc.com/>
7. Калькулятор індекси маси тіла: <https://www.bmi-calculator.net/>

Сайти педіатричних асоціацій:

1. The European Academy of Paediatrics: <https://www.eapaediatrics.eu/>
2. The American Academy of Pediatrics: <https://www.aappublications.org/>
3. European Paediatric Association/Union of National European Paediatric Societies and Associations: <http://www.epa-unepsa.org/>
4. European Society for Paediatric Research (ESPR): <https://www.espr.eu/>
5. European Society for Paediatric Endocrinology: <https://www.eurospe.org/>
6. The European Society For Paediatric Infectious Diseases: <https://www.espid.org/>
7. American Heart Association: <https://www.heart.org/>
8. European Resuscitation Council: <https://www.erc.edu/>
9. European Academy of Allergy & Clinical Immunology: <https://www.eaaci.org/>
10. The European Respiratory Society: <https://www.ersnet.org/>
11. Society for Endocrinology: <https://www.endocrinology.org/>
12. International Society of Endocrinology: <https://www.isendo.org/>
13. The European Hematology Association: <https://ehaweb.org/>
14. American Society of Hematology <https://www.hematology.org/>
15. European Society for Blood and Marrow Transplantation: <https://www.ebmt.org/>
16. The American Society of Pediatric Hematology/Oncology: <http://aspoho.org/>
17. European Renal Association - European Dialysis and Transplant Association: <https://www.era-edta.org/en/>
18. International Society of Nephrology: <https://www.theisn.org/>
19. American Society of Nephrology: <https://www.asn-online.org/>
20. European Society of Cardiology: <https://www.escardio.org/>
21. American College of Cardiology: <https://www.acc.org/#sort=%40commonsorthdate%20descending>
22. The European Society for Paediatric Gastroenterology Hepatology and Nutrition (ESPGHAN): <https://www.espghan.org/>
23. International Society for Pediatric and Adolescent Diabetes (ISPAD): <https://www.ispad.org/page/ELearningPortal>